

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет харчових наук,
нутриціології та управління якістю
“__04__” __червня__ 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Філософія

Галузь знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»

Спеціальність І9 «Громадське здоров'я»

Освітня програма «Нутриціологія здорового харчування»

Факультет (ННІ) Харчових технологій

Розробники: кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації Чорноморденко Дмитро Іванович

Опис навчальної дисципліни «ФІЛОСОФІЯ»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>I9 «Громадське здоров'я»</i>	
Освітня програма	<i>«Нутриціологія здорового харчування»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	4	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2	
Семестр	3	
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	
Самостійна робота	<i>75 год.</i>	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Філософія» є створення умов для самостійного осмислення студентами існування та розвитку природного і соціального світу, формоутворень культури і пізнання, сутності здоров'я як основи буття людини та шляхів його збереження, людини та її сутності в цілому. Філософія належить до циклу фундаментальних дисциплін, вивчення якої є важливим чинником духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної культури студентської молоді, усвідомлення ними свого місця і ролі в суспільстві; визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питань: хто є людина, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах, як долати перешкоди на шляху до мети, розуміти. Філософія – це не стільки результат, що закріплюється у формі чітких і виражених положень, скільки процес, якому належить навчитись. Це вміння мислити можна здобути лишень у процесі філософської освіти через діалог із мислителями минулого та сучасності, через діалог студента та викладача.

Вивчення дисципліни пов'язане зі знаннями інших гуманітарних дисциплін, особливо з антропологією, соціологією, історією України, економічною теорією тощо.

Знання дисципліни "Філософія" є методологічною основою вивчення не тільки гуманітарних та суспільно-політичних, а й природничих, економічних та технічних дисциплін.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни:

ОК 10 Політологія з основами соціології, ОК 14 Історія Української державності, ОК 16 Етнокультурологія

Набуття компетентностей:

Відповідно до ОПП «**Нутриціологія здорового харчування**» навчальна дисципліна забезпечує формування ряду загальних та фахових (предметних, спеціальних) компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі професійної діяльності або навчання у сфері громадського здоров'я, що передбачає застосування теорій та методів громадського здоров'я і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 3. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя..

Відповідно до ОП «Нутриціологія здорового харчування» програмні результати навчання після засвоєння дисципліни такі:

ПРН 2. Критично осмислювати факти, аналізувати та узагальнювати інформацію у професійній сфері.

ПРН 7. Використовувати теорії та методи соціальних наук, сучасні методи статистики, наук про здоров'я для визначення впливу різних детермінант на здоров'я населення.

Програма пропонує студентам цілісний виклад основних проблем філософії на рівні об'єктивного, світоглядно незаангажованого сучасного бачення проблем, знайомить здобувачів освіти із наявними філософськими концепціями в їх поліфонічному і плюралістичному звучанні, яке допомагає альтернативному сприйняттю і осмисленню буття. З метою інтенсифікації процесу навчання, вдосконалення контролю за засвоєнням матеріалу доцільно використовувати модульно-рейтингову систему контролю знань, тести, комплексні контрольні завдання, прикладні комп'ютерні програми тощо.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	Денна форма					Заочна форма			
	типичні	усього	лекції	практ.	с.р.	усього	лекції	практ	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 1. Історія світової філософії									
Тема 1. Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві. Сучасне суспільство споживання та філософія	1	8	1	2	5				
Тема 2. Антична філософія. Філософія Давнього світу	2	8	1	2	5				
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження	3	8	1	2	5				
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва	4	8	1	2	5				
Тема 5. Німецька класична філософія	5	8	1	2	5				
Тема 6. Некласична філософія XIX-XXI ст.	6	8	1	2	5				
Тема 7. Українська філософія	7	8	1	2	5				
Разом за змістовим модулем 1.		56	7	14	35				

Змістовий модуль 2. Онтологія. Гносеологія									
Тема 8. Філософське вчення про буття як збереження здоров'я	8	8	1	2	5				
Тема 9. Свідомість як категорія філософії. Екологічна свідомість	9	8	1	2	5				
Тема 10. Пізнавальна активність людини	10	8	1	2	5				
Тема 11. Особливості наукового пізнання в науках про життя	11	8	1	2	5				
Разом за змістовим модулем 2.		32	4	8	20				
Змістовий модуль 3. Соціальна філософія									
Тема 12. Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства в контексті феномена "здоров'я"	12	8	1	2	5				
Тема 13. Філософія здоров'я в контексті інформаційного мережевого суспільства. Філософія релігії. Філософія права.	13	8	1	2	5				
Тема 14. Філософська антропологія та філософія культури і цивілізації	14	8	1	2	5				
Тема 15. Аксіологія: цінність буття та стратегії майбутнього. "Здоров'я" як цінність	15	8	1	2	5				
Разом за змістовим модулем 3.		32	4	8	20				
Усього годин	120		15	30	75				

3. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософська пропедевтика.	2

2	Філософія Давнього світу. Філософія Середньовіччя та Відродження	2
3	Філософія Середньовіччя та Відродження	2
4	Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія	2
5.	Німецька класична філософія	2
6.	Некласична філософія XIX-XXI ст.	2
7.	Українська філософія	2
8	Філософське вчення про буття як як збереження здоров'я	2
9.	Свідомість як фундаментальна категорія філософії	2
10.	Пізнавальна активність людини	2
11.	Особливості наукового пізнання в науках про життя	2
12	Основні підходи до розуміння суспільства в контексті феномена “здоров'я”	2
13	Філософія здоров'я в контексті інформаційного мережевого суспільства.	2
14	Філософська антропологія та філософія культури і цивілізації	2
15	Аксіологія: цінність буття та стратегії майбутнього. “Здоров'я” як цінність	2

4. Теми лабораторних семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософська пропедевтика.	2
2	Філософія Давнього світу. Філософія Середньовіччя та Відродження	2
3	Філософія Середньовіччя та Відродження	2
4	Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія	2
5.	Німецька класична філософія	2
6.	Некласична філософія XIX-XXI ст.	2
7.	Українська філософія	2
8	Філософське вчення про буття як як збереження здоров'я	2
9.	Свідомість як фундаментальна категорія філософії	2
10.	Пізнавальна активність людини	2
11.	Особливості наукового пізнання в науках про життя	2
12	Основні підходи до розуміння суспільства в контексті феномена “здоров'я”	2
13	Філософія здоров'я в контексті інформаційного мережевого суспільства.	2
14	Філософська антропологія та філософія культури і цивілізації	2
15	Аксіологія: цінність буття та стратегії майбутнього. “Здоров'я” як цінність	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософська пропедевтика.	2
2	Філософія Давнього світу. Філософія Середньовіччя та Відродження	2
3	Філософія Середньовіччя та Відродження	2
4	Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія	2
5.	Німецька класична філософія	2
6.	Некласична філософія XIX-XXI ст.	2

7.	Українська філософія	2
8	Філософське вчення про буття як як збереження здоров'я	2
9.	Свідомість як фундаментальна категорія філософії	2
10.	Пізнавальна активність людини	2
11.	Особливості наукового пізнання в науках про життя	2
12	Основні підходи до розуміння суспільства в контексті феномена "здоров'я"	2
13	Філософія здоров'я в контексті інформаційного мережевого суспільства.	2
14	Філософська антропологія та філософія культури і цивілізації	2
15	Аксіологія: цінність буття та стратегії майбутнього. "Здоров'я" як цінність	2

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- співбесіда;
- модульні тести;
- захист практичних робіт;
- опитування.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- самостійна робота (виконання завдань);
- метод проблемного навчання;
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- метод навчальних дискусій та дебатів.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводять у національну оцінку згідно чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Історія філософії		
Лекція 1 Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві.	ПРН 2, 7. В тому числі знати базові філософські поняття; вміти визначати власний світогляд; аналізувати етапи формування світогляду. Знати світові історико-філософські традиції та концепції від давнини до сучасності; вміти виділяти характерні риси кожної з них.	-
Практична 1. Філософія як універсальний тип знань. Гуманізм та біоцентризм – провідні світогляди сучасності		5

Самостійна робота 1. Світогляд, мислення, людина.	Аналізувати культурні впливи на особливості формування певного типу філософування. Знати особливості філософії античності, середньовіччя, Нового часу, німецької класичної філософії; аналізувати історичні тенденції 17-19 ст.; розрізняти методи наукового пізнання філософії доби Нового часу. Використовувати набуті знання для аналізу пізнавального процесу. Знати особливості та школи некласичної філософії; аналізувати	5
Лекція 2 Антична філософія. Філософія давнього світу		-
Практична робота 2. Філософія Давньої Індії, Давнього Китаю, антична філософія. Особливості філософії Сходу та Заходу		5
Самостійна робота 2. Платон "Держава", "Тимей", "Бенкет". Аристотель "Політика", "Етика до Нікомаха"		5
Лекція 3 Філософія Середньовіччя та Відродження		-
Практична робота 3.		5

Середньовічна та ренесансна філософія	практичну значущість кожної для розвитку філософії та науки. Розрізняти традиції сцієнтизму та антисцієнтизму. Знати етапи формування та представників української філософії. Аналізувати зв'язок між стилем філософствування та українськими культурними традиціями. Розуміти особливості української філософської думки. Розрізняти ідеї видатних українських філософів. Застосовувати набуті знання для розуміння ролі української філософії у світовому філософському дискурсі.	
Самостійна робота 3. Августин. "Сповідь". Монтень М. "Проби". Маккіавеллі Н. "Державець"		5
Лекція 4 Філософія Нового часу та Просвітництва		-
Практична робота 4. Новоєвропейська філософія. Доба Просвітництва		5
Самостійна робота 4. Емпіризм чи раціоналізм: що важливіше для здобуття істини. Свобода, рівність, братерство: утопія чи можлива реальність. Традиційна мораль проти природної моралі просвітників: за і проти		5
Лекція 5 Німецька класична філософія		-
Практична робота 5. Німецька класична філософія		5

Самостійна робота 5. Особливості раціонального, абстрактного, теоретичного мислення		5
Лекція 6 Некласична філософія XIX-XX ст.		-
Практична робота 6. Філософія XIX-XXI ст. та екологічні проблеми людства		5
Самостійна робота 6. Філософія науки як методологія та метанаука. Концептуалізм як обличчя сучасної філософії		5
Лекція 7 Українська філософія		-
Практична робота 7. Розвиток філософської думки в Україні.		5
Самостійна робота 7. Духовно культурні зв'язки української філософії з західноєвропейською: історія та сучасність.		5
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Онтологія. Гносеологія.		
Лекція 8 Онтологія. Вчення про буття	ПРН 2, 7. У тому числі знати основні онтологічні поняття; аналізувати зв'язок онтології та науки; розуміти зміст сучасних онтологічних проблем; розрізнити проблеми буття світу та людини. Розуміти специфіку проблем людського існування; аналізувати	-
Практична робота 8. Філософське розуміння світу. Вчення про буття.		10
Самостійна робота 8. Концепції буття: матеріалізм-ідеалізм, об'єктивізм-суб'єктивізм,		7
субстанціоналізм несубстанціоналізм. Реляційна та субстанційна концепції простору і часу.	взаємозв'язок духовного та природного в людині. Розуміти значення так званих «вічних» філософських проблем. Розрізнити	

Лекція 9 Свідомість. Екологічна свідомість	гуманістичні цінності. Аналізувати структуру психіки та свідомості людини. Розуміти логіку процесу формування людської свідомості. Розрізняти типи свідомості. Вміти визначати наукові та ненаукові методи пізнання. Усвідомлювати роль застосування методології для розвитку науки. Розуміти особливості сучасної наукової методології. Розрізняти загальнонаукові, філософські та специфічні наукові методи пізнання. Використовувати філософський досвід для відповідальної професійної діяльності, застосовувати набуті знання для зростання фахової майстерності. Вміти застосовувати набуті знання в особистому житті.	-
Практична робота 9. Свідомість як фундаментальна категорія філософії. Екологічна свідомість		10
Самостійна робота 9. Свідомість як філософська проблема: історія та сучасність		7
Лекція 10 Гносеологія. Особливості методології пізнання в природничих та гуманітарних науках		-
Практична робота 10. Пізнавальна активність людини		10
Самостійна робота 10. Бертран Рассел. Людське пізнання. Його сфера та межі		8
Лекція 11 Особливості пізнання в природних та соціогуманітарних науках		-
Практична робота 11. Особливості наукового пізнання		10
Самостійна робота 11. М.К. Мамардашвілі. Як я розумію філософію		8
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2	100	
Модуль 3. Соціальна філософія		
Лекція 12 Філософія суспільства	ПРН 2, 7. У тому числі знати основні поняття з соціальної філософії; розуміти проблеми суспільного буття; аналізувати причини соціальних явищ, логіку здійснення суспільно-історичних процесів. Розрізняти типи державної влади, моделі соціального устрою. Застосовувати набуті знання для власної соціалізації та підвищення соціальної успішності. Аналізувати основні проблеми: економічної раціональності,	-
Практична 12. Соціальна філософія: підходи до розуміння суспільства		10
Самостійна робота 12. Філософія суспільства: основні підходи, соціальні концепції, моделі соціальної реальності		7
Лекція 13 Філософія техніки. Філософія глобальних проблем. Філософські проблеми екології		-

Практична робота 13. Глобальні проблеми людства. Філософські проблеми екології	справедливого розподілу матеріальних благ, взаємозв'язку економіки і екології.	10
Самостійна робота 13 Філософсько-світоглядні засади біоетики	Знати антропологічні версії походження людини; розуміти зміст понять індивід, особистість,	7
Лекція 14 Філософська антропологія. Філософія		-

культури.	індивідуальність; розуміти природу людини, взаємозв'язок тілесного, соціального, духовного. Вміти описати основні філософські концепції культури; розрізняти типи культур у світі. Вміти формулювати базові цивілізаційні цінності, розуміти логіку становлення сучасної цивілізації; розрізняти сучасні цивілізаційні принципи. Застосовувати набутий досвід культурно-цивілізаційних цінностей у власному житті.	
Практична робота 14. Філософія людини у вимірах соціуму, культури, техніки		10
Самостійна робота 14. Людина у взаємозв'язку практичної і теоретичної діяльності.		8
Лекція 15 Аксиологія. Філософія моралі. Філософія релігії. Філософія цивілізації		-
Практична робота 15. Філософія культури. Аксиологія: цінність буття та стратегії майбутнього		10
Самостійна робота 15. Людинотворча сутність культури.		8
Модульна контрольна робота 3.		30
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота	$(M1 + M2+M3)/3 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5214>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Губерський Л. Філософія. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів – К.: Фоліо, 2018. URL: <https://book-ye.com.ua/catalog/filosofiya/filosofiya-bazovyj-pidruchnyk-dlya-studentiv-vyshchykh-navchalnykh-zakladiv/>
2. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: Посібник. – К.: Академвидав, 2007.
3. Філософія: Навчальний посібник. / За ред. І.Ф.Надольного. – К., 2002. 516 с.
4. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. – К.: Книга, 2005. – 528 с.
5. Філософія: терміни і поняття: Навчальний енциклопедичний словник / Під редакцією В.Л. Петрушенка. – Львів: «Новий Світ-2000», 2020. 506 с.
6. Філософія. Методичні вказівки для студентів НУБіП України стаціонарної форми навчання з усіх спеціальностей ОКР «Бакалавр». К.: Вид. центр НУБіП України, 2014. 24 с.
7. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с. Культенко В.П., Супрун А.Г., Гейко С.М.К.: Вид. центр НУБіП України, 2014. 224 с.
8. Філософія: підручник для студентів і курсантів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації / авт.кол.; за ред. О. В. Рябіної, Л. І. Юрченко. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. – с.
9. Федів Ю.О., Мозгова Н.Г. Історія української філософії. – К., 2011. 164 с.
10. Філософський енциклопедичний словник. – К., 2002. 742 с.
11. Фюрст М., Трінкс Ю. Філософія. К. : Дух і Літера, 2019. URL: https://drive.google.com/file/d/1dcTcUnoZvg45gfJH2Y_cZ15Mg5P-dsqr/view
12. Чекаль Л.А., Черній А.М. Філософський практикум: Навчально-методичний посібник для студентів і аспірантів. – К., 2008. 200 с.

13. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана Ш48 ФІЛОСОФІЯ: Підручник. – Львів: Місіонер, 2020. – 784 с.
14. Культенко В. П. *Філософія : навч. посіб.* Київ : НУБіП України, 2024. 161 с. ISBN 978-617-8368-78-4. Режим доступу: [Електронна версія](#)
15. Філософія
Бліхар В. С., Цимбалюк М. М., Гайворонюк Н. В., Левкулич В. В., Шандра Б. Б., Свищо В. Ю. *Філософія : підручник.* 2-ге вид., перероб. і доп. Ужгород : Говерла, 2021. 440 с. Режим доступу: [PDF підручника](#)
16. Філософія. Литвинчук О. В., Муляр В. І. *Філософія : навч. посіб.* Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2021. Режим доступу: [Електронний архів Житомирської політехніки](#)
17. Філософія. Рижак Л. *Філософія.* 2-ге вид., перероб. і доп. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2022. 650 с.